

2. స్నేహబంధం

పాఠంలోకి ప్రవేశించేముందు:

వర్ణాలు, వర్ణాలు వదిలితే స్నేహం
వేషాలు, రోషాలు మానితే స్నేహం
ప్రాణాల నర్పించ గలిగితే స్నేహం
కష్టాల నష్టాల నోర్చితే స్నేహం

నిరుపేద అయితేమి? ఎవడైతే ఏమి?
అందాలు చందాలు లేకుంటే ఏమి?
నిన్ను కాచిన వాడె నిజమైన నేస్తం

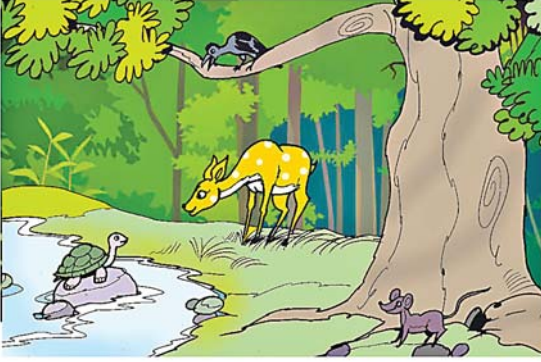

దోస్తీని మించింది లేదు లోకాన
రత్నాల కంటే అది మిన్న తూకాన
మిత్రుడేకావాలి సుఖమున, శోకాన
- దాశరథి

- దురాశ దుఃఖానికి చేటు - చర్చించండి.

ఇప్పుడు ఈ పాఠంలో ప్రతిబింబించే మిత్రలాభాన్ని, దురాశవల్ల కలిగే నష్టాన్ని తెలుసుకుందాం!

దండకారణ్యంలో కర్పూరగౌరము అను సరస్సు ఉన్నది. ఆ సరస్సులో మంధరుడు అను తాబేలు ఉంటున్నది. దానికి సమీపంలో ఒక పెద్దచెట్టు పైన లఘువతనకుడు అను కాకి ఉంటున్నది. చెట్టు క్రింద కలుగులో హిరణ్యకుడు అను ఎలుక నివసిస్తున్నది. ఆ అరణ్యంలో చిత్రాంగదుడు అను జింక కూడా నివసిస్తున్నది.

ఈ కాకి, ఎలుక, జింకలు తాబేలుకు మిత్రులు. అవి ప్రతీరోజు సరస్సు వద్ద కలుసుకొని కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఉంటాయి.

ఒకరోజు ఆహారం కోసం వెళ్ళిన జింక సూర్యాస్తమయం అవుతున్నా తిరిగి రాలేదు. దాని మిత్రులైన తాబేలు, ఎలుక, కాకి ఆందోళన చెందాయి.

ఎంతసేపటికీ జింక ఇంటికి రాకపోయేసరికి కాకి మిగిలిన ఇద్దరికి చెప్పి జింకను వెతకటానికి బయలుదేరింది.

అది ఆకాశంలో ఎగురుతూ అడవి మొత్తం వెతికింది. దానికి ఒక చోట జింక కన్పించింది.

కాకి కిందకి దిగి జింక వద్దకు వచ్చింది. జింక వలలో చిక్కుకుని బాధపడుతున్నది.

కాకి జింకతో “ఏమిటిది మిత్రమా!?! ఈ వలలో ఎలా చిక్కుకున్నావ్?” అన్నది.

అప్పుడు జింక ‘నిధి నిలాసము మిత్రమా... నేను ఆహారం కోసం వెతుకుతూ, చూడక ఈ వలలో చిక్కాను.

ఎంత ప్రయత్నించినా వల నుండి బయటపడ లేకపోయాను. నీవు కనిపించిన తర్వాత నాకు ధైర్యం వచ్చింది. నన్ను ఈ ఆపద

నుండి నువ్వే రక్షించాలి”. అన్నది.

కాకి జింకతో “మిత్రమా భయపడవద్దు. నేను వెళ్ళి హిరణ్యకుడిని తెస్తాను.

అతడు తన వాడి వళ్ళతో వల త్రాళ్ళను తెంచి నిన్ను విడిపిస్తాడు.” అని ఎగిరింది.

కాకి ఆకాశంలో ఎగురుతూ ఎలుక, తాబేలు వద్దకు వచ్చింది. అవి జింక కోసం వెళ్ళిన కాకి రాక కోసం ఎదురుచూస్తున్నాయి. అవి కాకిని చూడగానే ఆత్రుతగా “జింకను చూశావా?” అని అడిగాయి.

కాకి అడవిలో తాను చూసిన విషయమును చెప్పింది. అది ఎలుకతో “హిరణ్యకా! నీవు వెంటనే నా నీవు మీద ఎక్కు. నిన్ను త్వరగా జింక వద్దకు చేరుస్తాను” అన్నది. ఎలుక సరే అన్నది. ఇరువురు మరుక్షణంలో జింక వద్ద ఉన్నారు. ఎలుక తన వాడి వండ్లతో వల త్రాళ్ళను తెంచింది.

జింక వలనుండి బయటపడింది. జింక, కాకి, ఎలుక సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఇంటికి బయలుదేరాయి. వారికి దారిలో తాబేలు కనిపించింది.

కాకి, ఎలుక “నీవెందుకు వచ్చావు” అని తాబేలును అడిగాయి. అది “జింకకేమైనదోనని ఆదుర్దా కలిగింది. ఇక ఉండబట్టలేక వచ్చాను” అన్నది. జింక “మీ వంటి మంచి వారు నా స్నేహితులు కావటం నా అదృష్టం” అన్నది.

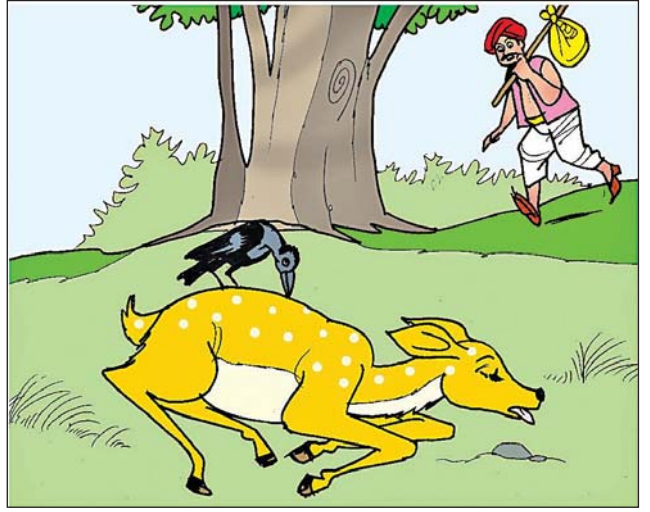
మిగిలినవి “అవసరం వచ్చినపుడు ఆదుకొనేవాడే అసలైన స్నేహితుడు. ఇందులో మేము ప్రత్యేకంగా చేసింది ఏమీ లేదు” అన్నాయి.

ఆ నలుగురు మిత్రులు కబుర్లు చెప్పుకుంటూ వెళుతుండగా, అదే దారిలో వేటగాడు వస్తున్నాడు. ముందుగా కాకి వేటగాడిని గమనించింది. అది మిగిలిన వాటిని హెచ్చరించి, పైకెగిరి చెట్టుపై కొమ్మల చాలున దాక్కున్నది.

ఎలుక వేగంగా వెళ్ళి ఒక చెట్టు తొర్రలోకి దూరింది. జింక పరుగు పరుగున పారిపోయింది. పాపం తాబేలు వేగంగా నడువలేక వేటగాడికి చిక్కింది.

వేటగాడు తాబేలుని ఒక సంచిలో వేసి మూటకట్టాడు. దానిని బాణానికి తగిలించుకొని “జింక పోతే పోయింది. ఈ రోజుకు కనీసం తాబేలు అయినా దొరికింది. ఏది లేని దానికన్నా తాబేలు దొరకటం మంచిది కదా” అనుకున్నాడు.

వేటగాడు తాబేలును పట్టుకొని పోవుట కాకి చూసింది.

కొంతసేపటి తరువాత ఎలుక, జింక అక్కడకు వచ్చాయి. వాటితో కాకి “వేటగాడు తాబేలును పట్టుకొని వెళ్ళాడు” అని చెప్పింది. అవి బాధపడ్డాయి.

కొంతసేపటికి ఎలుకకు ఒక ఉపాయం తట్టింది. తన ఆలోచనను జింక, కాకికి తెలియచేసింది. అవి ఎలుక చెప్పిన ఉపాయం బాగున్నదని మెచ్చుకున్నాయి. ఎలుక ఆలోచనను ఆచరణలో పెడదామన్నాయి.

ఎలుక సలహా ప్రకారం జింక అడ్డదోవగుండా ప్రయాణించి, వేటగాడు వెళ్ళే మార్గంలో అడ్డంగా పడుకొని ఉన్నది. అది చచ్చిన దానివలె నటించింది. దానిపై కాకి కూర్చొని జింక కన్నులు ముక్కుతో పొడుస్తున్నట్లు నటించసాగింది.

దారి వెంటడి వస్తున్న వేటగానికి జింక కనిపించింది.

జింక చచ్చిపోయిందని భావించాడు. ‘ఒక జింక పోతే మరొక జింక దొరికింది... ఈరోజు నా పంట పండింది’ అనుకుని వేటగాడు తాబేలు ఉన్న సంచినీ క్రింద పెట్టి, జింక కోసం వెళ్ళాడు.

అంతలో ఎలుక వచ్చి తాబేలు ఉన్న సంచినీ కట్టిన తాటిని కొరికేసింది.

సంచినీ నుండి తాబేలు బయటకు వచ్చి, గబగబా ప్రక్కన ఉన్న చెరువు వైపు నడచి నీటిలోకి జారిపోయింది.

వేటగాడు జింకను సమీపించగానే, కాకి అరుస్తూ పైకెగిరింది. వెంటనే జింక కూడా లేచి నిలుచుండి వెనుకకు పరుగెత్తింది. వేటగానికి జింక అందలేదు.

“అరె! జింక చచ్చినట్లు పరుండి, నన్ను మోసం చేసింది” అని వేటగాడు అనుకున్నాడు.

అతడు వెనుతిరిగి తన సంచి వద్దకు బయలుదేరాడు. అతనికి చెరువు వద్దకు వెళుతున్న తాబేలు కనిపించింది. అతడు దాని వద్దకు వెళ్ళి చూసేసరికి, అది చెరువులోని నీటిలో మునిగింది. తాబేలు నీటిలో వేగంగా ప్రయాణించి చాలా దూరం వెళ్ళింది. వేటగానికి తాబేలు కూడా చిక్కలేదు.

ఒకదాని కోసం వెళ్ళి, ఉన్న దాన్ని కూడా పొగొట్టుకున్నాను అని బాధపడుతూ వేటగాడు ఇంటికి వెళ్ళాడు.

కాకి, ఎలుక, జింక, తాబేలు తమ నివాసాలను చేరుకున్నాయి.

అవి కలసిమెలసి ఆనందంగా జీవించాయి.

I. వినండి-సంభాషించండి:

1. “దోస్తీని మించింది లేదు లోకాన”..... వివరించండి.
2. నీవు ఒక మంచి స్నేహితుడిగా ఏం చేయగలవు?

II. చదవండి-ఆలోచించండి-రాయండి.

పదజాలాన్ని పెంపొందించుకుందాం.

సరస్సు = కొలను; కలుగు = కన్నం; మిత్రులు = స్నేహితులు; చిక్కింది = దొరికింది; పరుండి = నిద్రించి

III. కృత్యం

పాఠ్యభాగంలోని కింది పరిచ్ఛేదాన్ని చదివి సూచనాను సారం కృత్యాలు చేయండి.

అ. ఎవరు ఎవరితో పలికిరి.

1. “నీవెందుకు వచ్చావు.”
2. నీవు వెంటనే నా వీవు మీద ఎక్కు

పరిచ్ఛేదం: పుట సంఖ్య 32... లోని “కాకి ఆకాశంలో ఎగురుతూ ప్రత్యేకంగా చేసింది ఏమి లేదు అన్నాయి” వరకు

ఆ. తప్పొప్పులను గుర్తించి రాయండి.

1. వారికి దారిలో తాబేలు కనిపించింది.
2. జింక వల త్రాళ్ళను తెంపింది.
3. అవసరం వచ్చినపుడు ఆదుకొననివాడే అసలైన స్నేహితుడు.
4. కాకి ఇంటిలో తను చూసిన విషయం చెప్పింది.

ఇ. కింది పదాలు ఏ వచనమునకు చెందినవో గుర్తించి రాయండి.

1. జింక
2. స్నేహితులు

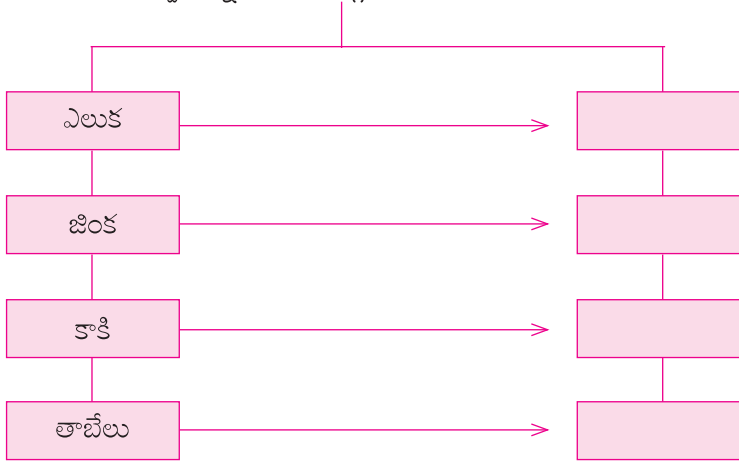
ఈ. స్వీయస్పందన

ఆపదలో ఉన్నవారికి నీవేవిధంగా సహాయం చేస్తావు.

IV. వినండి-చర్చించండి-రాయండి.

అ. జనాబులు రాయండి.

1. దండకారణ్యంలో ఉన్న సరస్సు ...
2. ముగ్గురు మిత్రులు జింక గురించి ఆందోళన చెందడానికి కారణం.
3. కాకికి జింక ఏ విధంగా కన్పించింది.
4. ఎలుక జింకను రక్షించిన విధం.
5. జింక వేటగాడిని ఏ విధంగా మోసగించింది.
6. పాఠంలో వచ్చిన స్నేహితుల పేర్లు

ఆ. సరైన క్రమంలో రాయండి.

1. ఎలుక తన వాడి పండ్లతో వల త్రాళ్ళను తెంపింది.
2. కాకి జింకను వెతకడానికి బయలుదేరింది.
3. జింక వలలో చిక్కుకుంది.
4. స్నేహితులు సరదాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటూ ఇంటికి బయలుదేరాయి.

V. స్వీయ వ్యక్తికరణ

1. నువ్వు వర్షంలో చిక్కుకున్నావు. అవుడు ఏం చేస్తావు?
2. నీ స్నేహితుడు చదువులో వెనకబడ్డాడు. అతనికి నీవే విధంగా సాయపడ్డావు?

VI. భాషావగాహన

అ. వచనము మార్చి రాయండి.

1. కాకి
2. జింకలు
3. ఇల్లు
4. మిత్రులు

ఆ. కింది పదాలు ఏ వాచకాలో రాయండి.

1. వేటగాడు
2. జింక
3. చెట్టు

ఇ. కింది ఖాళీలను సరైన ప్రత్యయాలతో పూరించి విభక్తులు రాయండి.

1. కాకి తాను చూసిన విషయము _____ చెప్పింది.

2. ఎలుక ఆలోచనను ఆచరణ _____ పెడదామన్నాయి

3. తన వాడియైన పళ్ళ _____ వల త్రాళ్ళను తెంచుతాడు

ఈ. కింది పదాలను పట్టికలో సరిగ్గా అమర్చి రాయండి.

నాకు, వెతికింది, తాబేలు, అంతలో, మేము, వేగంగా, దాక్కొన్నది, అప్పుడు, చెట్టు, ఆనందంగా

నామవాచకం	సర్వనామం	విశేషణం	క్రియ	అవ్యయం

ఉ. కింది పదాలను సాంతవాక్యాల్లో ఉపయోగించి రాయండి.

1. ఆచరణ = _____ 2. చిక్కుకుని = _____
3. ప్రయత్నము = _____ 2. ఆదుర్దా = _____

ఊ. సంధి చేసి రాయండి.

1. దండక + అరణ్యము 2. సూర్య + అస్తమయం
3. పెడదాము + అన్నారు 4. బాగున్నది + అని

బు. వాక్యాంగాలను రాయండి.

1. కాకి జింకను వెదకటానికి బయలుదేరింది. 3. హిరణ్యకుడు వలత్రాళ్ళను తెంపాడు.
2. కాకి హిరణ్యకుడిని తెచ్చింది. 4. వేటగాడు జింకను సమీపించాడు.

బూ. సామాన్య/సంయుక్త వాక్యాలు రాయండి.

1. కాకి, ఎలుక, జింకలు, తాబేలుకు మిత్రులు. 2. నేను ఈ వలలో చిక్కాను.
3. జింక వలనుండి బయటపడింది. 4. ఎలుక తన ఆలోచనను జింకను, కాకికి తెలియజేసింది.

VII. సృజనాత్మకత

1. వార పత్రికల్లో ఆదివారనాడు వచ్చు బాల వినోదినిలోని కథలను చదివి చిత్రాలతో కథను రాయండి.
2. “కలిసి ఉంటే కలదు సుఖం” అన్న నీతిని తెలిపే కథను మిత్రునితో చర్చించి చక్కని భాషలో రాయండి.

VIII. లేఖన నైపుణ్యాలు: కథారచన

1. కథాసప్తపు ఆధారంగా కథను పాడిగించి రాయండి.

సక్క - ద్రాక్ష పళ్ళు -

2. శీర్షిక ఆధారంగా కథను పాడిగించి రాయండి.

‘కలిసి ఉంటే కలదు సుఖము’

IX. జట్టుపని :

వివిధ సాఫ్ట్‌వేరులలో క్లిప్‌ఆర్ట్‌లు, చిత్రాలు, రకరకాల రంగుల ఫాంటులు

మొదలగునవి ఉపయోగిస్తూ సృజనాత్మకంగా పుట్టిన రోజు

కార్డులను తయారు చేయండి. మీ స్నేహితులకు వారి పుట్టి రోజున పంపించి వారి ఆనందంలో పాలు పంచుకోండి.

నేనివి నేర్చుకున్నా

1. అపాయాన్ని ఉపాయంతో తప్పించుకోవచ్చు.
2. అందరితో కలిసి మెలిసి జీవించాలి.

గ్రంథాలయంలో వివిధ కథలను చదవండి. తెలియని పదాలకు అర్థాన్ని పెద్దల్ని ఉపాధ్యాయుల్ని అడిగి తెలుసుకోండి.

రాట్నం రంగప్ప! దారం దానప్ప!

ప్రకాశవరసం

(ఈ కథను వంతులవారిగా గొంతు మారుస్తూ ప్రకాశ వరసం చేయండి. పకపకా నవ్వుకోండి)

ఒకూలై ఒక ఒంటరి ముసలమ్మ వుండేటిది. వూరి బైట గుడిశేస్తోని రాట్నం దిప్పుకుంటు బతికేది. ముసలమ్మ అట్ల కష్టం జేసి మస్తు పైసలు కూడవెట్టింది. ఆ సంగతి ఒక దొంగకు యెర్పైంది. ఒగనాడు రాత్రిపూట ముసలమ్మ యింటికి దొంగతనానికివోయ్యిండు.

దొంగొచ్చిన సప్పుడుకు నిద్రవోతున్న ముసలమ్మకు మెల్కోచ్చింది. తలుపు సందులకెల్లి దొంగని జూశింది. ఒక వుసాయం ఆలోశించింది. రాట్నం దిప్పుకుంటు “రాట్నం రంగప్పా! పండుకున్నా కొడ్డా? అన్నది. మల్ల యెంబడే మొగాయినలెక్క గొంతు మార్చి “లేదమ్మా యింక

పండుకోలే!” అన్నది. అది యిన్న దొంగ “ముసల్లి ఒంటరిది గాదు. అమెకో కొడుకు గూడ వున్నడు. నాకు యింకోని సాయం గానాలే!” అన్నుంటవోయ్యిండు. జెరశేపయినంక యింకో దొంగని తోడు దీస్తోని వొచ్చిండు.

ముసలమ్మ అది గనిపెట్టి “దారం దానప్పా! పండుకున్నా బిడ్డా?” అని, మల్ల గొంతు మార్చి “లేదమ్మా! యింక పండుకోలే!” అన్నది. అది యినంగనే దొంగ “ముసల్లానికి యింకో కొడుకు గూడ వున్నడు. నాకు యింకోని సాయం గూడ అవుసరం!” అన్నుంట యొక్కకు మల్లిండు. యింక జెరశేపయినంక యింకో దొంగని దీస్తోని వొచ్చిండు.

ముసలమ్మ అది గూడ గనిపెట్టి “కదురు కన్నప్పా! పండుకున్నా నాయినా?” అని మల్ల గొంతు మార్చి “లేదమ్మా యింక పండకోలే!” అన్నది. అప్పుడు దొంగ “ముసల్లానికి ముగ్గురు కొడుకులున్నరన్నమాట! యింకోగన్ని గూడ తోడుదెచ్చుకుంటే!” అన్నుంట వొయ్యి యింకొక దొంగని దీస్తోచ్చుకుండు.

అప్పుడు ముసలమ్మ “శెక్రం శెన్నప్పా! పండుకున్నా బిడ్డా?” అని మల్ల గొంతు మార్చి లేదమ్మా! మెల్తోనేవున్న!” అన్నది.. దాంతోని దొంగకు యేంజెయ్యాలో అర్థంగాక అట్నే నిలవడ్డడు.

యిలోవల ముసలమ్మ రాట్నానికి సంబందించిన పేర్లతోటి శాససార్లు పిల్చి, మల్ల గొంతు మార్చి జెనాబు జెప్పింది. అప్పుడు దొంగ “ముసల్లానికి మస్తు మంది కొడుకులున్నరన్న సంగతి యెవ్వల్కి దెల్వదు. మేము గన్న యిప్పుడు లోపల్కివోతె అందరు గల్చి మమ్ముల్ని సావగోడ్డరు. యొక్కకు మల్లడే మంచిది” అన్నుంట తోడు దెచ్చుకున్న దొంగలతోని వొచ్చిన తోవ్వనట్టిండు.

దాంతోని ముసలమ్మ ఆవతి దప్పిందని గుండెల నిండ వూపిరి నీల్చుకుంది.

ఉ.సూ: విద్యార్థుల చేత ఈ కథని యధాతధంగా నాటకీకరించండి.